

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De incesso & vsu pedu[m]. Cap. XIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

215. Scribit Plutarchus Pompeium habitum esse effeminatum, quod vno digito scalperet caput, et si procul abfuerit a mollicie, & lasciuia.

216. Turpe est etiam vngues non præcisos habere.

217. Manus sordidas ostentare, ad arcendum frigus, vel citra frigus in sinu, aut intra vestem infra cingulum reconditas tenere. Magnus, inquit B. Iſaias, ne intro ferantur. S. Bonauentura ait: Manus in sinu tenere irreligiosum est. quanto magis infra cingulum, intra vestem à lateribus prope lumbos. Honestæ Matronæ, etiam non abditas, sed patulas infra cingulum & ventrem eas habere pendulas erubescunt. Inter incedendum brachia demissa agitare instar seminantis, est contra nonam nostram Regulam modestiæ. Quâ de re S. Bonauentura, Ne inquit, brachijs venustes, nec aliter more Secularium incomposito ingressu, incedas. Et in Regulis nostris antiquis, priuâ vice impressis, ea Règula ex textu Hispanico S. Ignatij sic fuit Latine reddita: Manus abstineat non solum à gestulatione, verum etiam ab omni, haud necessariâ agitatione, motione. Seneca Argumentum, dicit, morum ex minimis licet capere. Impudicum, & incestus ostendit, & manus mota. Demetrius Phalereus hoc ait esse signum insanæ mentis. Et Cicero alicubi obſeruat, Romanorum morem fuisse, ita vestes aptare, vt ad eas, ne diffluerent, continendas, manus, & brachia, huc atque illuc iactari non possent. Et Ammianus de Perſis scribens, Aded, ait dissoluti sunt, & artuum laxitate, vagos, incestu iactantes se, vt effeminatos existimes, cum sint acerrimi bellatores. Quintilianus inter gestus Manlij Suetri immodestos numerat, quod manus iactaret. Et S. Thomas ait; Specialiter reprimendos esse pueros, ne appareat in eis superbia in gestu, vel colli extensione, vel brachiorum ventilatione, vel humerorum gestulatione vel tibiarum extensione, De Phocione Plutarchus in Vita illius: Neque videntem neque plorantem quisquam Atheniensem temere Phocionem vidit; neque in balneo publico lauantem, vt tradit Duris, neque extra pallium, cum amictus esset, manum eius exercitam.

219. Indecens est mensam accumbendo totas vlnas protendere; & mensam cubitis impositis inniti. Quod & S. Bonauentura, & S. Vincentius ventant.

220. In colloquio frequentes gestulationes, digitis & manu more concionantis edere; post dentes indecenter fricatos, vel vellicatos, digitos ad experimentum odoris dentium, vel materij dentibus adherentis naribus admouere, fricare partes corporis recedias, aliis cernitibus.

221. Extremitates zonæ, vel Rosarij globulos, aut aliud quippiam, manu in orbem agitare, chartâ, tenerum corticem, folia recentia arborum plicare, aut explere, vno verbo, quiduis eiusmodi profusus non necessarium manibus moliri.

222. Furcinnâ, vel cultro, characteres & similia,

præsertim ad mensam, sculpere, & orbis præscindere, vel mensam, vel aliud quippiam.

233. Inter sedendum brachijs instar iacentium, cui exiguo respectu assidentium, præsertim Maiorû & Seniorum, inniti, pectore nimium inclinato.

234. Digtos alterâ manu apprehensos sigillatim extendere, ad quendam, qui tali attractione excitatur, sonum edendum.

235. Corâ alijs, vel in loco solitario, instar applaudentis, volâ volam manus quaterere: manus retro actas à tergo tenere inter standum, vel deambulandum.

236. Sinistrâ manu potum ori infundere: quod sanè nosſter P. Claudius Aquauia, cum in Seminario Rom. à quodam adolescente factum vidisset, omnes postea moneri iussit, vt ab hac re tanquam ab honestis moribus discrepate & indecorâ, caueret. Quod antè obseruauerat S. Basilij: Ad mensam, vbi sederis, caue ne sinistra manus indecorè se gerat, aut dextra partes (quæ sunt in potu suppeditando) imprudenter vsurpet.

237. Turpe est digitis tundere, vel quaterere aliquid, more tympanizantium, vel organatorum.

238. Sanè B. Iſaias Abbas monuit: Cum ambulat, manus ad zonam inter se coniunctas componat, neque illas concutiat. Et S. Bonau. etiam eos reprehendit, qui sine agitatione manuum iis pendentibus ambulat. Item eos ait detrahere decencia, qui manu armatâ, cultellum habente, cibum ori ministrant. Rusticorum is mos est in quibusdam prouincijs Septentrionalibus.

240. His adiungendum videtur monitû S. Basilij, momentis librarij totâ epistolâ, vt rectè scriberet, versus rectos duceret, neque sursum manus, neque infra ferretur ad præcepta. Idque fuscè, & non sine verborum aculeis ei inculcat. Causas huius diligentis, & similitû atuli in Opusculo de Negor. caelesti.

241. Ad hoc reuocanda sunt documenta à Dorotheo data quoad vsus manuum: Moderatè, & quietè, & sine strepitu aperi, & clude ostia cellæ, vel tuæ, vel Fratris tui.

242. Huc spectat tactus alienarum manuum à Sanctis vetitus, & ab Angelo per S. Pachomiû, qui etiam lauare alterum, vel vngere, vel tódere noluit, sine Maiorum imperio, & super nudû dorsum asini, vt supra temonem, cum altero sedere.

243. Clemens Alex. vetat inniti cubitis, & in medio pluriû sedendo, ante ipsos manum porrigere ad parietem, sed non nisi aliquanto post. &c. Iam verd qui dentes scalpunt, & vlcera cruentant, tum sibi ipsis molesti sunt, tum inijsi proximo. Porro autem aurium quoque fricationes & sternutamentorû irrationes, sunt silli pruritus & fricationes. Sit autè colli conuersio, ac motus honestus & decorus, & manuum quoq; in loquendo gestus.

CAPVT DECIMVMTERTIVM.
De incessu & vsu pedum.

PRæter ea, quæ dicta sunt c. 7. de Castitate, de cauendo effeminato quodâ, & delicatulo incessu minus virili, hæc quoq; fugienda sunt.

233.
234.
235.
236.
Ser. asc. de renūciat.
237.
238.
Or. 3. ad frat. iun. Spec. difc. p. 3. cap. 6. Ibid. p. 1. p. 3. c. 4.
239.
240. epist. 180.
241. Ser. 20.
242. Reg. 52. 53. 54. 59.
243.
244. l. 2. p. ad. cap. 7.

245. Reg. 10. mod. 1. 1. p. 11. cap. 11. Epist. 1. ad Theolog. Eccli. 19. 27. 246. l. 1. Offic. cap. 18. 247. Or. 12. l. 1. offic. cap. 18. cap. 10. form. hou. vit. col. 1. 248. l. 1. epist. 244. 249. l. 1. p. ad. cap. 7. Serm. de sbdic. Plut. de audien. Laert.

In primis festinatio in incessu fugienda est, & vetita à S. Ignatio, & à SS. damnata. A deambulatione, inquit Clemens Alexandrinus, nobis procul amandandus furiosus incessus, sed honestus & lenis nobis est eligendus, non autem nimis tardus. Et mox: Neque in motu, neque in habitu, inueniatur vnquam magnus animi & excelsi decus. Et S. Basilius ait, Sculticia signum procedere cum, qui incitatis gressibus incedit. Et Spiritus Sanctus inde cognosci posse ait hominem: Quare mirum non est S. Ambrosium dixisse: Habitus mentis, in corporis statu cernitur. Hinc homo cordis nostri absconditus, aut leuior, aut iactantior, aut turbidior, aut contra grauior, & constantior, & purior, & maturior asinatur. Itaque vox quadam est animi, corporis motus. Ex cuiusuis celeriore incessu, in duobus agnito, prauidisse se ibi scribit, vtrumque ab Ecclesia recessurum, vti contigit. Et Cicero monet. Ne in festinationibus suscipiamus nimias celeritates. D. Chrysostomus inuictus contra Alexandrinorum immodestiam, notat impudentiam in incessu, cum quis festinante graditur, & loquitur inter eundem. Quia de re audiamus S. Ambrosium loco citato sic inuidentem: Sum, inquit, qui sensim ambulando imitantur histrionicos gestus, & quasi quadam sercula pomparum & statuarum motus nutantiam, vt quoriscunq; gradium transferunt, modulos quosdam seruare videantur. Nec cursum ambulare honestum arbitror, nisi tunc causa exigat alicuius periculi, vel iusta necessitas. Si causa desit festinationis necessaria, & nauis est iusta offensionis. Est etiam gressus probabilis, in quo sit species auctoritatis, grauitatisq; pondus, tranquillitatis vestigijs, ita tamen si studium desit, atque affectatio, sed motus sit purus ac simplex. Nihil enim suatum placet. Naturam naturae informet. Si quid in natura vitij est, industria emendet, vt ars desit, non desit correctio. Et: Decet nos modum tenere in omnibus, vt nullum vitium esse in moribus vel tacitus vultus vel sermo annuntiet. Et S. Bernardus: Si in incessu tuus maturitate plenus grauis, & honestus, videlicet non fractis genibus ambules, aut scapulas dextrorsum, aut sinistrorsum vergendo, non erecta ceruice, non prominente petiore, seu etiam inclinato capite super humerum: qua omnia aut elationem ostendant, aut hypocrisis sapiunt. Et S. Ildorus Pelusiota Zosimum Presbyterum sic inerepat: Quid supercilium efferret, ceruicemq; attolleret, atque extremis vnguib; incederet, ac per aërem ambulare videretur: denique per omnia corporis membra imperitiam suam, & arietiam conspicua reddet. Sedentes, inquit Clemens Alexand. ne pedes saepe permurent, nec alterum femur alteri superponant. Quod etiam damnat S. Basilius: Si sedens alteri pedi crus commiseris. Plutarchus admonuit, indecentem videri crurum commutationem in sedendo. Crurum quoque frequens motio & agitatio indecota visa est antiquis, & in Chrysippo in conuiuii improbata. Ne errora succedendo nimium diducas, & dilates instar graui incedentium, leniter terram calces, ne

ad incessum tuum parietes remant, aliusque strepitus à vicinis audiat, sed potius (citra affectationem tamen) ita progrediatis, vt vix, aut ne vix quidem percipiant vicini, praesertim si per gradus aliquos incedendum sit. Calceos semper attollas, dum incedis, ne illorum soleas videaris velle atterere, eos serpentium instar protrudendo, non eleuando. Indecens est Nostris hominibus, pallio indutis per urbem incedere, manu vnâ, vel, quod peius est, vtraque extra pallium exposita: & turpius adhuc, si ea instar seminantis, siue intra pallium, siue extra illud, huc illucque agitur. Item si aliqua pallij fimbria (supra humerum projecta) gestetur. Item si infra vnam, & brachium, pars aliqua pallij portetur, toto brachio, & manu exposita transeuntium oculis, pallio non vndeque recta. Sanè S. P. N. Ignacius (quem imitatis sunt omnes antiqui Patres) domo progrediens palliatus, ita prodibat, vt ne quidem digiti manuum eius ab occurrentibus possent videri, antequam operteret dextram manum exere, ad honorandum aliquem capitis apertione. Ideo partem pallij dextram sub brachio sinistro retentam premebat, sinistram verò pallij partem manu sinistra ad dextrum latus bene protensam, ita retinebat, ne etiam vllus digitus sinistrae manus cerni potuerit ab occurrentibus. Cùm prope angulum aliquem exteriorem cubiculi, ad aliam viam ad latus aliquod deflectenda est tua progressio, intra angulum illum, & corpus tuum tantum relinque liberi spatij, quantum satis esset alteri, pondus aliquod gestanti, ad transeundum inter te, & angulum illum, aliqui ni id feceris, saepe inuolabis, & impinges in alterum ex aduerso procedentem, maximè si gressu concitatore, alter vestrum progrediatur. Si in progressu aduerteris ab inurbano aliquo, & sordido, facto oris excremento terram infectam, vel gradus, ex pio munditiae affectu, & facto quodam cultu domicilij Religiosi, pede illud obtete, ne deinceps appareat alijs, & nauseam pariat Deo dicatis animabus. Credo mihi, si eo, quo dixi, animo id feceris, accipies amplio rem, quàm alicui videatur à Domino mercedem, etiam in hac vita. Disce in omni occasione etiam leuissimâ exhilarare cor Domini tui, videntis omnia acutissimè, & nihil sancto factum sine, sine caelesti praemio relinquentis: non minùs enim, quàm nos facere velit, diligit ipse decorem domus sue. Idem de alijs faditibus in domo eius, quantum licet, impediendis, & tollendis, dictum puta tibi que faciendum, propter eius reuerentiam, qui vbique adest intimè, & omnia sacrosancta sua substantiâ contingit: deoq; nõ deditur genatus

gnatus est ipse docere, & Spiritu Sancto suo reuelatum in SS. Literis relinquere modum, quo olim Iudæos uti voluit in secretiore recessu.

233. Flecte si potes, supra terram, non supra scabellum, dum oras.

234. In Triclinio ad benedictionem & gratiarum actionem ne stando mensæ innotaris.

235. Ascendendo scalas (nisi aliud debilitas, vel altitudo graduum exigat) non iuues te apprehensione funis, vel ligni lateralis muro affixi.

236. In itinere baculo non utaris, nisi verâ necessitate adactus. Non sine causâ Christus vertit Discipulis in viâ ferre virgam, seu baculum.

237. Noli inquit S. Dorotheus, unquam superbo aut protaci fastu incedere, vel studiose aut molliter. Cum ambulas, in viâ noli eos, qui maiores te sunt natu, vel dignitate, antere. Quod si tuum erit præcedere, præstolare parum per socum, neque velis multum præcedere. Quicumque enim aliter fecerit, insipiens & impudens reputabitur, ac porco similis exlegi. Ne facile pastus, & ante quemlibet sedes nisi compulsus.

238. Claudam hoc Caput monito S.P.N. Ignatij dato cuidam nostro, quem cum vidisset domo exiitum, ad portam Romani Collegij accessisse pallium complicatum in vno humero gestantem, redire iussit ad cubiculum, ibique illud expansum induere, & sic inde prodire, iuxta præscriptum Regule vetantis quemquam prodire in publicum non decenter vestitum. Hoc P. Eleuterius Pontanus S. Ignatij discipulus, testis oculatus narravit P. Iohanni Deckerio, is P. Martino Santino, & hic mihi.

CAPVT SECVNDVM.

De visu oculorum.

Præclarum de oculis scriptum reliquit Eusebius Emelensis: Quam facile potest in puncto temporis euagari velocitas oculi, tam sollicitè præcauenda est irruentis noxa delicti. Cum enim, ut ait Quintilianus, Vitius nostris per oculos via sit, & ut ipse Deus dixit S. Catharinæ Senensi, Nullum sit in homine membrum, quod ita cordi satisfaciat, atque correspondeat, uti oculus. Ideo dæmon, teste S. Cypriano & quotidianâ experientiâ, Offert oculis formas illices, & faciles voluptates, ut visu destruat castitatem. Curcausam dat S. Gregorius Nazianzenus, quia oculos cor nefariè sequi solet. Et hanc fortè ob causam Plinius dixit: Animum in oculis habitare. Et S. Chrysostomus oculos appellat, Membrum animi. Vnde non est opus longo itinere, ut animus feratur in obiecta ad peccatum allicientia, sed satis est, ut ea oculis sese repræsentent. Ideo conqueritur S. Augustinus: Per quales formas ire solebant oculi mei, per tales imagines ibat & cor meum. Habenda ergo est magna custodia oculorum: quia melius est labi pedibus, quam

oculis, inquit Clemens Alexandrinus. Noster Didacus de Celada appellat meritò vagum oculû, merum virtutis periculum, virginitatis fascino, libidinis minas, venenum castitatis, voluptatis illecebras gehenna scintillas, pietatis funus, & sepulchrum sanctitatis. Si autem oculi custodiantur benè & oculatè, meritò S. Gregorius Nazianzenus oculum sic custoditum appellat, Præclarum Dei munus. Quod fuisse curæ omnibus Sanctis, nimis notum est. Sed & meliores Ethnicos hac in re excellisse magis mirum. Hinc de Homero, quem cæcum nominabant, scribit Illustrius: Quod nunquam victus superatusq; fueris à libidine, quæ per oculos irrepit. Ne ergo & nos superemur, hæc seruanda sunt, si volumus, ut loquitur Abbas Isaac apud Cassianum, Ne ignis alienus vras suauolentes soscules castitatis.

Primò, non sunt aspiciendæ res fædæ, ut imagines & ea, quæ in imaginibus representantur à pictoribus, & Scriptoribus: Est enim, ut ait S. Hilarius, illecebrosa visus transiuntis affectio. Et, ut præmonuit S. Augustinus, Prima adulterij, oculorum tela sunt, secunda verborum. Tales imagines, sunt quædam diaboli retia, ad capiendos incautos expansa. Nam, ut ait S. Ambrosius, Voluptas ludensibus iaculatur veris palpebris, quibus pretiosas iuuenum animas capit, oculis prima tentamenta præludens. Ideo S. Chrysologus dum inuehitur in authores talium imaginum, ait; Eos formare adulteria in simulacris, fornicationes in imaginibus mandare, titulare incesta pietatis. Hanc ob causam in Trullanâ Synodo, ex mente Ecclesiæ, tales picturæ vetitæ sunt. Quin & Ethnici, teste Aristotele, vetuerant, Ne vlla imago, aut pictura esset, quæ libidinis imitationem contineret.

Secundò, Fugiendus est aspectus omnis feminatarum, qui in facies earum figuratur. Præmonuit hoc Spiritus sanctus: Virginem ne conspicias, ne forte scandalizetis in decore illius. Amor enim, ut scribit S. Isidorus Pelusiota, ex aspectu oritur: idcirco Christus quoque eum, qui petulantè atque impudicè oculos pascit, adulterum esse pronunciauit; quò videlicet non facinus duntaxat, sed etiam cogitationem prohiberet. Nam, ut ait B. Macarius, Facies mulieris sagitta est truculenta, insurgit vulnus in animam. Ideo Antiochus, Aspectum mulieris vocat telam veneno lethali infectam. Et S. Basilius ait, Feminam, ut magnetem in ferrum, sic à naturâ vim inexplicabilem aduersus mares accepisse, quæ illiciant ad communionem voluptatis. Idque non tantum fæminæ impudicæ, & vulgares, sed etiam piæ. Vnde S. Chrysostomus, Animum, inquit, serit, & commouet, non impudica tantum, sed pudica quoque mulieris oculus. Quocirca Clemens Alexandrinus ab omnibus prorsus fæminis aspiciendis retrahit: Videtur, inquit, super omnia esse auersandus mulierum aspectus: non solum enim si tangantur, sed etiam si spectentur,